

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»
на основі здобутого освітньо кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста**

*Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
Освітня програма: «ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ»*

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та спроможні під час навчання за спеціальністю досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої освітньої діяльності в ХДАК на факультеті музичного мистецтва.

Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Вони відбуватимуться у формі іспиту з фаху «Виконавська майстерність» та співбесіди з теорії та історії музичного мистецтва.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- обов'язкові знання з історії та теорії музичного мистецтва (історії світової та української музики, сольфеджіо, гармонії, поліфонії, аналіз музичних творів), фахових та обов'язкових дисциплін (хорознавства та хорового диригування, фортепіано, постановка голосу);
- методики та технології виконання хорових творів засобами мануальної техніки;
- основних етапів історико-стильової еволюції хорового виконавства;
- творчого доробку видатних вітчизняних та європейських композиторів, які репрезентують етапи розвитку світового музичного мистецтва;
- жанрово-стильових особливостей національних та зарубіжних композиторських шкіл та художніх напрямків

Уміння:

- орієнтуватися в питаннях хорознавства, історії хорового виконавства;
- розкрити ідейно-художній зміст і стилістичні особливості хорових творів;
- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- робити музично-теоретичний аналіз хорової партитури;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно володіти музичною термінологією.

Наявність навичок:

- м'язово-рухової мобільності;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;

- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами хорового співу;
- професійної гри на фортепіано;
- читання нотного тексту;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Фахове вступне випробування складається з **«Виконавської майстерності»** та **«Основи теорії та історії музичного мистецтва»**.

«Виконавська майстерність» передбачає:

- диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір а capella та один із супроводом);
- диригування твору для хору великої форми (розгорнутої хорової оперної сцени або частини з кантати, ораторії, реквієму, меси тощо).
- виконання двох вокальних творів (народна або авторська пісня, романс, арія тощо);
- виконання на фортепіано 3 творів класичного та сучасного репертуару (поліфонія, велика форма та п'єса або етюд);
- виконання на фортепіано простої чотирирядкової хорової партитури;
- співання голосів хорової партитури а capella.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Для диригування

1. Бортнянський Д. «Достойно есть», «Хоровий концерт № 3, ч. 1», «Херувимська № 7»
2. Гайдено А. «Щедрий вечір»
3. Данькевич К. «Чорний крук» з опери «Богдан Хмельницький»
4. Козак Є. «Думи мої»
5. Калінніков В. «Зима», «Проходить лето»
6. Кошиць О. «На вулиці скрипка грає», фрагмент з Літургії
7. Леонтович М. «Щедрик», «Дударик», «Пряля», «Мала мати...»
8. Лисенко М. «А вже весна» з опери «Зима і весна», «Засвітали козаченьки» з опери «Тарас Бульба», «Україно, світку ти наш», «Молитва за Україну»
9. Майборода Г. «Пролісок»
10. Моцарт В. А. «Літній вечір»
11. Рахманінов С. «Тебе поем», «Шість хорів» для жіночого хору
12. Ревуцький Л. «Ой, чого ти почорніло»
13. Свиридов Г. «Табун»
14. Січинський Д. «Дніпро реве»
15. Станкович Є. «Заключне купало»
16. Стеценко К. «Прометей», «Сон», «Чуєш, брате мій», «Рано вранці новобранці», «Благослови, душе моя, Господа»
17. Форе Г. « Libera me з «Реквієму»
18. Чайковський П. «Соловущко», «Ночевала тучка»
19. Чесноков П. «Да исправится молитва моя», «Ангел вопияше»
20. Шамо І. «Зима», «Осень»

21.Шебалін В. «Утес», «Зимняя дорога»

22.Яковчук О. «Веснянка»

Для фортепіано

23.Кабалевський Д. Прелюдія (до мінор), соч. 38

24.Бах И. Двоголосна інвенція (ля - мінор), триголосна інвенція (до - мінор)

25.Бетховен Л. Варіації (соль - мінор)

26.Колесса Ф. «Фантастичний прелюд»

27.Лисенко М. «Елегія»

28.Скорик С. «Народний танець»

29.Чайковський П. «Апрель» (з циклу «Пори року»)

30.Чимароза Д. Соната (сі - бемоль мажор)

31.Моцарт В. А. Сонати

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» передбачають перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно–образний зміст, форма);
- уміння проаналізувати музично-теоретичні, вокально-хорові та виконавські тембро-фактурні особливості, текстовий та музичний зміст запропонованих творів;
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання загальновідомої методичної літератури;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та хорів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір <i>a cappella</i> та один із супроводом)	1-10
2.	Диригування твору для хору великої форми (розгорнутої хорової оперної сцени або частини з кантати, ораторії, реквієму, меси тощо).	1-10
3.	Виконання двох вокальних творів (народна або авторська пісня, романс, арія тощо)	1-20
4.	Виконання на фортепіано 3 творів класичного та сучасного репертуару (поліфонія, велика форма та п'єса або етюд)	1-10
5.	Виконання на фортепіано простої чотирирядкової хорової партитури; співання голосів хорової партитури <i>a cappella</i>	1-10
6.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-10
7.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першої сесії	1-5
8.	Знання специфіки диригентсько-хорової діяльності (орієнтація в партитурі музичного твору, знання основних елементів диригентської техніки тощо)	1-5
9.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські (вокально-хорові, темброво-фактурні особливості виконаних творів)	1-5
10.	Знання концертного репертуару відомих диригентів і хорів та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-5
11.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-5
12.	Знання музичної літератури і творчості композиторів, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва в обсязі курсів вищих закладів освіти I-II рівня акредитації	1-5
Максимальна кількість балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Незадовільний 123 балів і менше	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Має хворобу голосового апарату. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє диригентськими навичками, знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, голосовим апаратом. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє диригентськими навичками на початковому рівні. Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Майже відсутні музичні та вокальні здібності.

2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, виявив дуже слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички читання нотного тексту з листа, продемонстрував невпевнені знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 150 – 175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програми, що були виконані на інструменті та з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програми, що були виконані на інструменті або з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, виявляє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програми, що були виконані на інструменті та з диригування, відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє основні практичні навички та добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програми, що були виконані на інструменті та з диригування, повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього

	образу. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програми, що були виконані на інструменті та з диригування, повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образ. На високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програми, що були виконані на інструменті та з диригування, повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат. На дуже високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архімович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. Нариси з історії української музики, в 2-х томах : навч. посіб. – К., 1964.
2. Алексеев Б. Элементарная теория музыки / Б. Алексеев, А. Мясоедов. – М., 1986.
3. Асафьев Б. Об опере : избранные статьи / Б. Асафьев.– Л., 1985.
4. Безбородова Л. А. Дирижирование: учебное пособие для музыкальных вузов и колледжей / Л. А. Безбородова. – М.: Флинта, 2000.
5. Виноградов Г. Элементарна теорія музики та сольфеджіо / Г. Виноградов. – К., 1973.
6. Гордійчук М. Українська радянська музика : нарис.– К. : Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літератури УРСР, 1957.
7. Дмитриевский Г. Хороведение и управление хором / Г. Дмитриевский. – М., 1957.
8. Живов В. Л. Исполнительский анализ хоровых произведений // Работа с хором : Методика, опыт / В. Л. Живов. – М., 1972.
9. Живов. В. Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика, Практика: Учебное пособие для вузов / В. Л. Живов. – М.: ВЛАДОС, 2003.
10. Іваницький А. Українська народна музична творчість : дослідження / А. Іваницький. – К., 1999.
11. Історія української музики. – В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004. – ТТ. 1–5.: Т.1 (від найдавніших часів до середини ХІХ ст.). – К., 1989; Т.2 (друга половина ХІ Х ст.). – К., 1989.; Т.3 (кінець ХІХ –початок ХХ ст.). – К., 1990.; Т.4 (1917 – 1941). – К., 1992.; Т.5 (1941 – 1960). – К., 2004.
12. История украинской музыки : учеб. пособ. / Сост. и ред. А. Шреєр-Ткаченко. – М. : Музыка, 1981.

13. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
14. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. – М., 1980.
15. Казачков С. От урока к концерту / С. Казачков. – К., 1991.
16. Колесса М. Основы техніки диригування / М. Колесса. – К, 1981.
17. Краснощеков В. Вопросы хороведения / В. Краснощеков. – М., 1969.
18. Лісецький С. Українська музична література / С. Лісецький. – К., 1980.
19. Музыкальная литература зарубежных стран / Под ред. В. Галацкой. – Выпуски 1 - 5.
20. Мусин И. А. Техника дирижирования / И. А. Мусин. – 2-е изд., доп. – СПб.: Просветит. изд. центр «ДЕАН-АДИА-М»: Пушкин. фонд, 1995.
21. Осеннева М. С. Хоровой класс и практическая работа с хором : учебное пособие для вузов / Осеннева М. С., Самарин В. А. – М.: Академия, 2003.
22. Павлюченко С. Елементарна теорія музики / С. Павлюченко. – К., 1980.
23. Пігров К. Керування хором / К. Пігров. – К., 1956.
24. Попов С. Организационные и методические основы работы самодеятельного хора / С. Попов. – М., 1961.
25. Смаглій Г. Основы теорії музики: Підручник для музичних училищ / Г. Смаглій, Л. Маювик. – Х., 1998.
26. Соколов В. Работа с хором / В. Соколов. – М., 1979.
27. Способин И. Элементарная теория музыки / И. Способин. – М., 1979.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова

Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «НАРОДНИЙ СПІВ»

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та спроможні під час навчання за спеціальністю досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої освітньої діяльності в ХДАК на факультеті музичного мистецтва.

На дану спеціалізацію приймаються особи, які не мають хвороби голосового апарату (довідка від фоніатра). Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Вони відбуватимуться у формі іспиту з фаху та співбесіди з теорії та історії музичного мистецтва.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- жанрів пісенного фольклору України, особливості їх тематики і виконання;
- календарних та родинних обрядів в українській традиції, під час яких виконуються пісні;
- основних епічних жанрів, тематику побутових пісень — лірики українського фольклору;
- професійних творчих колективів України і навчальних закладів народного напрямку;
- персоналій видатних співаків - інтерпретаторів народного напрямку;
- загальних положень про специфіку народної манери співу, різновиди вокальних манер народного виконавства.

Уміння:

- проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму, виконавські особливості);
- орієнтуватися в жанрових особливостях концертного репертуару (народні пісні, обробки народних пісень, сучасні оригінальні композиції, створені на основі народно-пісенного матеріалу);
- аналізувати художні засоби народного поетичного тексту.

Наявність навичок:

- основ професійного дихання співака;
- акторської майстерності, сценічної культури;
- використання власних природних здібностей;
- виявлення особливостей регіонального співочого стилю певного регіону;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам;
- читання з листа з назвою нот.

Фахове випробування складається з: «**Виконавської майстерності**» та «**Основ теорії та історії музичного мистецтва**».

«**Виконавська майстерність**» передбачає:

- спів двох контрастних за характером пісень у фольклорному варіанті або народному стилі з супроводом і без супроводу;

- виконання на музичному інструменті (народному або фортепіано) 2-х творів з переліку: етюд, частина крупної форми, поліфонія, п'еса;
- читання з листа народної мелодії в формі періоду з тактуванням і назвою нот.

Під час прослуховування відбувається перевірка голосових даних, виконавських навичок і сценічної майстерності (сценічний рух та акторська майстерність).

ОРИЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

для солоспіву

1. Балади. Родинно-побутові стосунки / Упоряд. О. І. Дей та ін. – К. : Наук. думка, 1998. – 528 с.
2. «Була собі Марієчка» муз. І. Сльоти, сл. О. Матійка / І. М. Сльота «...З твого серця». – К.: «Арфа», 1996.
3. «Бурсацька колядка» (солоспів). «Ой, сади, мої сади» (козацька, солоспів) / Л. Новикова Пісні Слобідської України : навч. пос. – Харків: ТО Ексклюзив. 2006. – 188 с.
4. «Весняночка-паняночка» (весняна, солоспів) «Суботонька-неділенька» (весільна, солоспів) / Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон) Фольклорні записи В. В. Дубравіна. – Суми ВТД «Університетська книга», 2005. – 446 с.
5. «Дзига» Українські дитячі та молодечі народні ігри та розваги / Композиція П. Г. Черемського. – Х.: Друк, 1999. – 528 с.
6. Матвієнко Ніна. Ой виорю нивку широкою. – К. : Український центр народної культури «Музей Івана Гончара», 2003. – 576 с.
7. Народні пісні з батьківщини І. Франка / Зібрав і упор. В. Сокіл ; худож. оформл. Л. Чабана. – Львів: Каменяр, 2003. – 407 с.
8. Народні пісні: Записи Людмили Єфремової. – К.: Наукова думка, 2006. – 575 с.
9. Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. ст. Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – К.: Наук. Думка, 2012. – 723 с.
10. Обрядова творчість фольклорних осередків історичної Харківщини : методичні матеріали до засвоєння і творчого втілення обрядової та народнопісенної культури / В. М. Осадча. – Харків : ХОЦНТ : Видавець Савчук О.О., 2010. – 136 с.
11. «Сонечко любові», муз. О. Чухрая, сл. В. Назаренка / О. Чухрай «Сонечко любові». – Полтава: «Криниця», 1996.
12. «Тополі», муз. І. Сльоти, сл. М. Бакая / І. М. Сльота «...З твого серця». – К.: «Арфа», 1996.
13. Пісні Слобідської України. Фонографічна збірка. Пісні Лебединщини. Вип. II. / Збирацька робота, розшифр. нотних текстів О. І. Стеблянка. упор. Л. Новикової. – Х.: Майдан, 1998. – 201 с.
14. Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. Монографія. Ч. II (нотний додаток) – Тернопіль: «Астон», 2001. – 392 с.
15. Співає народний хор «Дарничанка». – К.: Муз. Україна, 2003.
16. Укр. нар. пісні в супроводі баяну «Співає Раїса Кириченко» / Склад. М. Шраменко. – К. : Муз. Україна, 1998.

17. Укр. нар. пісні для голосу без супроводу і в супроводі хору та інструментального ансамблю «Співає Ніна Матвієнко» / Склад. М. Шраменко – К. : Муз. Україна, 1987.
18. Українські народні пісні про кохання / Упоряд. В. Пономаренко. – К.: Муз. Україна, 1992. – 159 с.
19. Українські народні пісні у записах М. В. Лисенка / Упоряд. Л. Єфремова. – К.: Муз. Україна, 1991. – 352 с.

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівня підготовки абітурієнтів у межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання теорії музики та сольфеджіо, а саме визначення на слух: гам мажорних (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорних (натуральні, гармонічні, мелодичні) до п'яти знаків; інтервалів діатонічних та характерних (з розв'язанням, визначенням тональностей); акордів – збільшених та зменшених тризвуків з обертанням, септакордів домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей; побудова та спів від звуку гам мажорних (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорних (натуральні, гармонічні, мелодичні) до п'яти знаків; інтервалів діатонічних та характерних (з розв'язанням, визначенням тональностей); акордів – мажорних, мінорних, збільшених та зменшених тризвуків з обертанням, септакордів D7 з обертанням, малих та зменшених введених септакордів з розв'язанням, визначенням тональностей та інтонування (вгору або вниз) із назвою нот;
- знання особливостей жанру та стилю народних пісень і творчого доробку видатних виконавців;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму, виконавські особливості);
- знання народнопісенного репертуару та його класифікації за жанрами;
- знання музичної літератури і творчості композиторів в обсязі училищних курсів, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи).

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Спів двох контрастних за характером пісень у фольклорному варіанті або народному стилі а саррелла або в супроводі фортепіано	1-20
2.	Спів класичного романсу, арії в супроводі фортепіано	1-10
3.	Виконання на музичному інструменті (народному або фортепіано) 2-х творів з переліку: етюд, частина крупної форми, поліфонія, п'єса	1-10
4.	Читання з листа народної мелодії в формі періоду з тактуванням і назвою нот	1-10

5.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-10
6.	Знання народнопісенного репертуару та його класифікації за жанрами	1-10
7.	Знання особливостей жанру та стилю народних пісень і творчого доробку видатних виконавців	1-10
8.	Вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму, виконавські особливості)	1-10
9.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-5
10.	Знання музичної літератури і творчості композиторів, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва в обсязі курсів вищих закладів освіти I-II рівня акредитації	1-5
Максимальна кількість балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Незадовільний 123 балів і менше	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє вокально-виконавськими навичками, знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні вокальні дані й музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє вокально-виконавськими навичками, знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні вокальні дані й музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє вокально-виконавськими навичками на низькому рівні, грою на інструменті – на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Майже відсутні вокальні дані й музичні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував початковий рівень вокального виконання. Програма, що була виконана на фортепіано (народному інструменті), не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання з листа народнопісенного твору, продемонстрував дуже слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня. Вокальні дані та музичні здібності присутні на дуже низькому рівні.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував дуже низький рівень вокального виконання. Програма, що була виконана на фортепіано (народному інструменті), майже не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання з листа народнопісенного твору, продемонстрував слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Вокальні дані та музичні здібності присутні на низькому рівні.

	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував низький рівень вокального виконання. Програма, що була виконана на фортепіано (народному інструменті), лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички читання з листа народнопісенного твору, продемонстрував невпевнені знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Вокальні дані та музичні здібності присутні на не достатньому рівні.
3. Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програми з вокалу та фортепіано (народного інструменту) не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички читання з листа народної пісні. Має достатньо розвинутий вокально-мовленнєвий апарат автентичного або народно-хорового виконання, але вокальні, сценічні дані та музичні здібності розвинені неповно, виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва» на достатньому рівні. Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програми з вокалу та фортепіано (народного інструменту) не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички читання з листа народної пісні. Має добре розвинутий вокально-мовленнєвий апарат автентичного або народно-хорового виконання, виявляє добрі вокальні та сценічні дані, музичні здібності, знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програми з вокалу та фортепіано (народного інструменту) відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання з листа народної пісні. Має добре розвинутий вокально-мовленнєвий апарат автентичного або народно-хорового виконання. Володіє достатніми навичками аналізу матеріалу, добрими вокальними даними та музичними здібностями, може самостійно виправити допущені помилки, виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програми з вокалу та фортепіано (народного інструменту) повністю відповідають вимогам. Абітурієнт вільно володіє навичками читання з листа народної пісні, має високорозвинений вокально-мовленнєвий апарат автентичного або народно-хорового виконання. Проте, водночас, присутні деякі огріхи в нотному тексті, недостатньо чітко подана форма виконаних творів, манера виконання недостатньо характерна для регіональної співочої традиції. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу. Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програми з вокалу та фортепіано (народного інструменту) повністю відповідають вимогам. Абітурієнт вільно володіє навичками читання з листа народної пісні, має високорозвинений вокально-мовленнєвий апарат автентичного або народно-хорового виконання. Проте, водночас, присутні незначні огріхи в нотному тексті, відчутті форми, в манері виконання, недостатньо відображається регіональна співоча традиція виконаних творів. На високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програми з вокалу та фортепіано (народного інструменту) повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат автентичного або народно-хорового виконання. Продемонстрував всебічні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Б. Элементарная теория музыки. — М., 1986.
2. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: Актуалізація побутової традиції : навч. посіб. — К.: Ред. журн. «Укр. світ», 2002.
3. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. — М., 1977.
4. История зарубежной музыки в пяти выпусках. — Вып. 1. / ред. К. Розеншилль. — М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. — М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конец. — М., 1972; Вып. 4. і ред. М. Друскин. — М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. — М., 1988.
5. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. — М., 1980.
6. История украинской музыки : учеб. пособие / Сост. и ред. А. Я. Шреер-Ткаченко. — М.: Музыка. 1981.
7. Іваницький А. Український музичний фольклор : підручник для вищих учбових закладів. — Вінниця: Нова книга, 2004.
8. Іваницький А. Українська народна музична творчість: посібн. для вищих та середніх навч. закладів. — К.: Муз. Україна, 1990.
9. Іваницький А. Українська народна музична творчість: навч. посібник. — К.: Муз. Україна, 1999.
10. Іваницький А. Хрестоматія з українського музичного фольклору : навч. посібник. — Вінниця : НОВА КНИГА, 2008.
11. Історія української музики. В 6 т. : наук, видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. ім. М.Т. Рильського; Ред. кол. М.М. Гордійчук та ін. — К.: Наук, думка, 1989-2004.
12. Курочкін О. Українські новорічні обряди «Коза» і «Меланка», Укр. народнознавство. — Видавництво Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. — 1995. — 375 с.
13. Осадча В. М. Обрядова пісенність Слобожанщини : навч. посіб. — Х.: Видавець Савчук О. О., 2011.
14. Павлюченко С. Элементарная теория музыки. — К., 1980.
15. Смаглій Г. А. Основы теории музыки : підручник для музичних училищ. — Х., 1998.
16. Способин И. Элементарная теория музыки. — М., 1979.
17. Український обрядовий фольклор західних земель : Музична антологія (Бессарабія, Бойківщина, Гуцульщина. Закарпаття. Лемківщина. Підляшшя. Поділля. Полісся. Покуття. Холмщина) / Відп. ред. Г. А. Скрипник ; упоряд. та вступ. ст. А. І. Іваницького. — Вінниця : Нова Книга, 2012.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова

Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
Освітня програма «НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та спроможні під час навчання за спеціальністю досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої освітньої діяльності в ХДАК на факультеті музичного мистецтва.

Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Вони відбуватимуться у формі іспиту з фаху та співбесіди з теорії та історії музичного мистецтва.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції народно-інструментального виконавства;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії народно-інструментального виконавства;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звуку інтервали, акорди та гами.

Наявність навичок:

- слухомоторної координації;
- м'язово-рухової лабільності;
- психо-моторної орієнтації;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами гри на музичному інструменті;
- гри по слуху;
- читання нот з листа;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Фахове вступне випробування складається з «**Виконавської майстерності**» та «**Основ теорії та історії музичного мистецтва**».

«**Виконавська майстерність**» передбачає:

- виконання на інструменті (баян, акордеон, домра / кобза, бандура, балалайка, цимбали, сопілка, скрипка, альт, гітара, контрабас) поліфонічного твору (прелюдії, токати, фантазії з фугами не менше трьох голосів);

- твору складної форми (частини класичних або сучасних сонат, концертів тощо);
- трьох різних за стилем, жанром, характером та формою п'єс (одна з них концертна п'єса крупної форми);
- диригування двох різнохарактерних творів середньої складності, один з яких – для оркестру народних інструментів;
- виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору.

ОРИЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

По інструментах

Акордеон-баян

1. Й.С.Бах Триголосні інвенції
2. Й.С.Бах Прелюдії та фуги з ДТК
3. Д.Бартон Токата та fuga d-moll
4. П.Дейро Фантазія рапсодія
5. А.Репніков Концертіно
6. Й.Гайдн Соната C-dur
7. Д.Гарт Скерцо
8. П.Норбак – Ф.Ліпс «Дрожащие листья»
9. Ю.Дранга Обр. рос. нар. пісні «Черноглазая казачка»
10. Ж.Ф.Рамо «Курица»

Домра

1. Й.С.Бах Концерт a-moll I ч.
2. Ф.Шуберт Соната a-moll I ч.
3. А.Вівальді Концерт A-dur I ч.
4. Ф.Крейслер «Радость любви»
5. Ж.Масне Роздум
6. Б.Дваріонас Елегія
7. К.Домінчен Скерцо
8. Б.Міхеєв Пустотливий найграш
9. А.Долуханян Скерцо
10. А.Комаровський Концерт

Бандура

1. Й.С.Бах Прелюдія C-dur ХТК I ч.
2. Й.С.Бах Прелюдія і fuga C-dur
3. Й.С.Бах Фантазія c-moll
4. М.Дремлюга Прелюдія та fuga e-moll
5. Є.Юцевич Прелюдія та fuga a-moll 6. Д.Бортнянський Концерт D-dur I ч.
7. К.М'ясков Фантазія на укр. народну тему.
8. К.М'ясков Концертна п'єса на тему укр.нар.пісні «Вечір на дворі»
9. С.Баштан Варіації на тему укр.нар.пісні «Йшли корови із діброви»
10. А. Кос-Анатольський «Ой візьму відерце»

Балалайка

1. В.Андрєєв Полонез №1
2. Є.Авксентьєв Юмореска

- 3.М.Будашкін Концертні варіації на тему рос. Нар. пісні «Вот мчится тройка почтовая»
- 4.С.Рожков Я встретил вас (концертні варіації)
- 5.О.Калінкін Фантазія на дві українські народні пісні
- 6.О.Ленський Гірський наспів
- 7.В.Кічанов «Вийшли в ночі косарі». Варіації.
- 8.О.Шалов «Кольцо души девицы». Варіації на рос. нар. Тему.
- 9.Б.Трояновський «Заграй моя волинка». Варіації на рос. нар. Тему
- 10.Ф.Шуберт-М.Ельман «Серенада»

Цимбали

- 1.Д.Смольський Концерт а-moll
- 2.А.Гайдено Рапсодія для цимбалів «Циганиада»
- 3.Ф.Ліст Угорська рапсодія №2
- 4.Алага Геза «Вихор»
- 5.Л.Донник «Козацьке коло»
- 6.О.Незовибатько «Зоре моя вечірня»
- 7.Г.Агратіна «Березнянка»
- 8.Д.Попічук Варіації на карпатські теми
- 9.П.Чайковський Скерцо
- 10.Й.Брамс Угорський танець №4

Для диригування

- 1.І.Альбеніс Кордова
- 2.М.Будашкін На ярмарку
- 3.О.Лядов Полонез пам'яті О. С. Пушкіна
- 4.В.Моцарт Увертюра до опери «Викрадення з сералю»
- 5.П.Чайковський Інтродукція до балету «Лебедине озеро»
- 6.І.Шамо Веснянка
- 7.В.Подгорний Фантазія на тему білоруської народної пісні «Перепілонька»
- 8.М.Стецюн Елегія Гнату Хоткевичу
- 9.М.Скорик Мелодія
- 10.М.Мусоргський Вступ до опери «Сорочинський ярмарок»

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно–образний зміст, форму);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та оркестрів;
- знання оркестрових інструментів;

- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл та самовчителів гри на народних інструментах, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до 5 знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв’язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв’язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання на інструменті (баян, акордеон, домра/ кобза, бандура, балалайка, цимбали, сопілка, скрипка, альт, гітара, контрабас) поліфонічного твору (прелюдії, токати, фантазії з фугами не менше трьох голосів)	1-10
2.	Виконання твору складної форми (частини класичних або сучасних сонат, концертів тощо)	1-10
3.	Виконання трьох різних за стилем, жанром, характером та формою п’єс (одна з них концертна п’єса крупної форми)	1-10
4.	Диригування двох різнохарактерних творів середньої складності, один з яких – для оркестру народних інструментів	1-10
5.	Виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору	1-10
6.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-10
7.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першої сесії	1-10
8.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-5
9.	Знання концертного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-5
10.	Знання імен видатних діячів, виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності	1-5
11.	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (орієнтація в партитурі музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-5
12.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-5
13.	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-5
Максимальна кількість балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБИТУРІЄНТІВ,

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Незадовільний 123 балів і менше	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання етапу творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Володіє диригентськими навичками на низькому рівні. Майже відсутні музичні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа та гри на слух, продемонстрував дуже слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа та гри на слух, продемонстрував слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички читання нотного тексту з листа та гри на слух, продемонстрував невпевнені знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування не повною мірою відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички читання нотного тексту з листа та гри на слух, має достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, або програма з диригування не повною мірою відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа та гри на слух, має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа та гри на слух, має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.

4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев А., Мясоедов Б. Элементарная теория музыки. — М., 1986.
2. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. — М., 1977.
3. Говорушко П. Методика обучения игре на народных инструментах. — М., 1975.
4. Гуцал В. Инструментовка для оркестру українських народних інструментів. — К., 1988.
5. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
6. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. – М., 1980.
7. История украинской музыки : учеб. пособ. / Сост. и ред. А. Шреер-Ткаченко. – М.: Музыка, 1981.
8. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К., 1999.
9. Іванов В. Оркестр українських народних інструментів. — К., 1981.
10. Історія української музики. – В 6 т. : наук. видання / АН УРСР, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін.; О. Костюк, Т. Булат та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004.
11. Казачков С. Дирижерский аппарат и его постановка. — М., 1967.
12. Колесса М. Основи техніки диригування. — К., 1981.
13. Максимов Е. Оркестры и ансамбли русских народных инструментов. — М., 1983.
14. Маталаев Л. Основы дирижерской техники. — М., 1986.
15. Мусин И. О воспитании дирижера. — Л., 1987. – 290 с.
16. Ольхов К. Технические основы дирижерской техники. — Л., 1984.
17. Павлюченко С. Элементарная теория музыки. — К., 1980.

18. Пшеничний В. Інструментовка для оркестру народних інструментів. — К., 1985.
19. Смаглій Г., Маювик Л. Основи теорії музики : підручник для музичних училищ. — Х., 1998.
20. Способин И. Элементарная теория музыки. — М., 1979.
21. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. — Х. : Держ. вид-во України, 1930.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова

Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «ОРКЕСТРОВІ ДУХОВІ ТА УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та спроможні під час навчання за спеціальністю досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої освітньої діяльності в ХДАК на факультеті музичного мистецтва.

Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Вони відбуватимуться у формі іспиту з фаху та співбесіди з теорії та історії музичного мистецтва.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції виконавства на духових та ударних інструментах;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії виконавства на духових та ударних інструментах;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звуку інтервали, акорди та гами.

Наявність навичок:

- слухомоторної координації;
- м'язово-рухової лабільності;
- психо-моторної орієнтації;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами гри на музичному інструменті;
- читання нот з листа;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Фахове вступне випробування складається з «**Виконавської майстерності**» та «**Основ теорії та історії музичного мистецтва**».

«**Виконавська майстерність**» передбачає виконання напам'ять на музичному інструменті:

- поліфонічний твір (прелюдії, токати, фантазії з фугами не менше трьох голосів);
- твір складної форми (частини класичних або сучасних сонат, концертів

- тощо);
- концертний твір крупної форми (бажано віртуозного характеру);
  - диригування двох різнохарактерних творів середньої складності;
  - виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору.

ОРИЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

По інструментах

Флейта

- А. Аляб'єв Інтродукція
 Й. С. Бах Сонати № 2, 3, 4
 Г. Гендель Концерт ре-мажор
 Р. Глієр Мелодія
 К. Данькевич Пісня та танок
 В. Калінніков Пісня
 Б. Лятошинський Мелодія
 М. Лисенко Фантазія на теми українських народних пісень
 В. А. Моцарт Анданте
 Л. Ревуцький Інтермецо

Гобой

- Й. Гайдн Концерт до-мажор
 І. Платонов Соната
 М. Раков Соната
 В. Косенко Мазурка
 М. Раков Вокаліз № 1-10
 П. Чайковський Романс
 Г. Телеман Сонати, п'єси
 Б. Лятошинський Мелодія
 М. Лисенко Елегія
 В. Губаренко Соната

Кларнет

- К. Вебер Концерт № 1, 2
 Є. Габлер Концерт № 1, 2
 М. Іванов-Радкевич Соната
 Н. Луппов Концерт
 Й. С. Бах Граве
 К. Дебюссі Рапсодія № 1, 2.
 Ф. Гідаш Фантазія
 М. Гомоляка Концерт
 К. Сен-Санс Соната
 Ф. Пуленк Соната

Фагот

- А. Вівальді Концерт
 Й. С. Бах Концерт
 К. Вебер Угорська рапсодія
 Р. Глієр Гумореска
 І. Коломієць Скерцо

Б. Кремлер Тема з варіаціями

В. А. Моцарт Концерт

Н. Раков Етюд

К. Стамиц Концерт

Є. Макаров Скерцо

При грі на фаготі можна використовувати репертуар для тромбону.

Труба

Л. Коган Концерт

М. Раков Соната

Ю. Бірюков Романс

М. Глінка Попутна пісня

Е. Гріг Пісня Сольвейг

К. Дебюссі Вальс

Л. Коган Романс

В. Косенко Скерцо

М. Лисенко Поема

Р. Свірський Скерцо

Саксофон

О. Глазунов Концерт

О. Флярковський Концерт

М. Кажлаєв Концерт

П. Дюбуа Концертна п'єса

М. Раухвергер Концерт

З. Сіара Соната в стилі джаз

О. Кремлевський Концертино

Е. Боцца Інтермецо та танець

Ч. Паркер «Не залишай Нью-Йорк»

Д. Мійо Скарамуш

Валторна

Й. Гайдн Соната

А. Гедіке Концерт

В. А. Моцарт Концерт №1, 2, 3, 4

Л. Бетховен Соната фа-мажор

А. Рубінштейн Соната

Б. Анісімов Поема

С. Васильєв Мелодія

Б. Лятошинський Мелодія

Е. Макаров Романс

Г. Сальников Ноктюрн

Тромбон

Б. Лятошинський Мелодія

С. Васильєв Поема

М. Раков Арія

Й.С. Бах Аріозо, Арія

Б. Кожевников Аріозо

В. Косенко Скерцо

М. Лисенко Елегія, Романс

М. Давід Концертино
Е. Рейхе Концерт № 1, 2
А. Нестеров Концерт

Баритон, тенор

При грі на баритоні, тенорі можна використовувати репертуар для труби, валторни або тромбону.

Туба

Г. Генделев Драматичне скерцо
В. Зверєв Концертино
С. Васильєв Скерцо
І. Новаковський Концертино
Б. Кожевников Аріозо

При грі на тубі можливо використовувати репертуар для тромбону.

Ударні інструменти

М. Будашкін Концерт для домри
І. Ковач Концертино
П. Чайковський Неаполітанський танок
М. Глінка Сюїта з опери «Руслан та Людмила»
С. Прокоф'єв Скерцо
Ж. Рамо Гавот
Дж. Россіні Неаполітанська тарантела
А. Рубінштейн Вальс-капріс
А. Хачатурян Танок дівчат з балету «Гаяне»
Ф. Шопен Вальс № 1, 7, 18

Для диригування

В. А. Моцарт Маленька нічна серенада
Е. Гріг «Пер Гюнт» (Ранок, Смерть Озе, Танець Анітри, Пісня Сольвейг)
Ж. Бізе Увертюра до опери «Кармен», антракти до 2,3,4 дій; Інтермецо до музики «Арлезіанка»
Й. Брамс Угорські танці (№№ 5, 6)
А. Дворжак Слов'янські танці (№№ 2, 3, 8)
Ш. Гуно Танці з опери «Фауст»
М. Глінка Танці з опер «Руслан і Людмила», «Життя за царя»
М. Мусоргський «Світанок на Москва-річці»
А. Лядов Полонез
П. Чайковський Пори року (№№ 2, 3, 4, 6, 9, 10, 12); Вступ до опери «Євген Онегін»; Сюїта з балету «Лускунчик»; Урочистий марш; Ноктюрн; Романс (f-moll)
О. Глазунов Rizzicato і Романеска з балету «Раймонда»
С. Рахманінов Інтродукція до опери «Алеко»
А. Хачатурян Варіації Егіни та Адажіо з балету «Спартак»
Д. Верді Інтродукція до опери «Травіата»
Я. Сібеліус «Сумний вальс»
Ф. Шопен Вальс № 7 (cis-moll)
П. Чайковський Вальси з балетів «Спляча красуня», «Лускунчик», «Лебедине озеро»
І. Дунаєвський Вальс з к/ф «Цирк»

«Основ теорії та історії музичного мистецтва» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на духових та ударних інструментах, лаконічної характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та оркестрів;
- знання оркестрових інструментів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл гри на духових та ударних інструментах, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів)

Структура оцінки

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання поліфонічного твору (прелюдії, токати, фантазії з фугами не менше трьох голосів)	1-10
2.	Виконання твору складної форми (частини класичних або сучасних сонат, концертів тощо)	1-10
3.	Виконання концертного твору крупної форми (бажано віртуозного характеру)	1-10
4.	Диригування двох різнохарактерних творів середньої складності	1-10
5.	Виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору	1-10
6.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-10
7.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу	1-10

8.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-5
9.	Знання концертного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-5
10	Знання імен видатних діячів, виконавців на духових та ударних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності	1-5
11	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (орієнтація в партитурі музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-5
12	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-5
13	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-5
Максимальна кількість балів		100

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ
ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2018 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Незадовільний 123 балів і менше	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Володіє диригентськими навичками на низькому рівні. Майже відсутні музичні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував дуже слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.

	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички читання нотного тексту з листа, продемонстрував невпевнені знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив достатні навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, або програма з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України і світу. Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України і світу. Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України і світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Б., Мясоєдов А. Элементарная теория музыки. – М., 1986.

2. Архімович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. Нариси з історії української музики, в 2-х томах : навч. посіб. – К., 1964.
3. Ауєрбах Ж. Школа для труби і корнета. – М. : Музика, 1964.
4. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. – М., 1977.
5. Григор'єв П. Начальная школа игры на тромбоне. – М.: Музгиз, 1962.
6. Гурфинкель В. Школа игры на кларнете. – К. : Мистецтво, 1965.
7. Диков Б. О дыхании при игре на духовых инструментах. – М. : Музгиз, 1957.
8. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
9. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. – М., 1980.
10. Історія української музики. – В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004.
11. Канерштейн М. Вопросы дирижирования. – Л., 1973.
12. Колеса М. Основи техніки диригування. – К., 1981.
13. Левин С. Духовые инструменты в истории музыкальной культуры. – Ч. 1. – Л., 1967.
14. Назаров Н. Школа игры на гобое. – М. : Музгиз, 1959.
15. Платонов Н. Вопросы методики обучения на духовых инструментах. – М. : Музгиз, 1958.
16. Платонов Н. Школа игры на флейте. – М. : Музгиз, 1958.
17. Ривчук А. Школа игры на саксофоне. – М. : Музыка, 1967.
18. Розанов С. Школа игры на кларнете. – М. : Музгиз, 1951.
19. Свечков Д. Духовой оркестр. – М. : Музыка, 1977.
20. Смаглій Г., Маювик Л. Основи теорії музики: підручник для музичних училищ. – Х., 1988. – 384 с.
21. Способин И. Элементарная теория музыки. – М., 1979.
22. Табаков М. Школа для трубы. – М. : ВУВК, 1946.
23. Терехин Р. Школа игры на фаготе. – М. : Музгиз, 1955.
24. Усов А. Вопросы теории и практики игры на валторне. – М. : Музыка, 1965.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова

Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
Освітня програма «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та спроможні під час навчання за спеціальністю досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої освітньої діяльності в ХДАК на факультеті музичного мистецтва.

Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Вони відбуватимуться у формі іспиту з фаху та співбесіди з теорії та історії музичного мистецтва.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції виконавства на інструментах естрадного оркестру;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії виконавства на інструментах естрадного оркестру;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звуку інтервали, акорди та гамми.

Наявність навичок:

- слухомоторної координації;
- м'язово-рухової лабільності;
- психо-моторної орієнтації;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами гри на інструменті;
- читання нот з листа;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Фахове вступне випробування складається з «**Виконавської майстерності**» та «**Основ теорії та історії музичного мистецтва**».

«Виконавська майстерність» передбачає:

- виконання напам'ять на інструменті (флейта, кларнет, саксофон, труба, тромбон, скрипка, альт, віолончель, контрабас, фортепіано, клавішні інструменти, гітара,

- бас-гітара, ударні інструменти) поліфонічного твору (прелюдії, токати, фантазії з фугами не менше трьох голосів);
- виконання твору складної форми (частини класичних або сучасних сонат, концертів тощо);
  - виконання концертного твору крупної форми естрадно-джазового напрямку;
  - знання основ джазової імпровізації;
  - виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору.

ОРИЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Фортепіано (клавішні)

1. Й. Бах Прелюдія і fuga
2. Л. Бетховен Соната «Аврора»
3. Л. Чижик Фантазія
4. В. Голсон Транскрипція О. Пітерсона
5. Р. Щедрін Прелюдія і fuga
6. С. Прокоф'єв Соната № 7
7. М. Левіновський Фантастичний танець
8. Дж. Гершвін Рапсодія в стилі блюз
9. Власний оригінальний твір

Електрогітара

1. С. Барбер Концерт для скрипки
2. Н. Афанасьєв Концерт
3. Й. Бах Концерт
4. Е. Віла Лобос Соната-фантазія
5. Дж. Гершвін 5 фрагментів з оп. «Поргі та Бес»
6. Г. Гендель Сонати
7. Л. Грабовський Концертні п'єси для гітари
8. Д. Кобалевський Концерт
9. Класична музика для електрогітари і фортепіано

Скрипка

1. Й. Бах Сонати та партити
  2. Й. Гайдн Концерт № 1, 2
  3. В. Моцарт Концерт № 3
  4. Г. Гендель Сонати
  5. Д. Кобалевський Концерт
- Джазові мелодії: для скрипки та фортепіано./ Укл. К. Дибенко – Л., 1990.
- Естрадні п'єси радянських композиторів. Для скрипки та фортепіано. Випуски 1, 2. – М., 1978, 1980.
- Естрадні мініатюри: для скрипки та фортепіано. – М., 1970.
- Естрадні п'єси радянських композиторів. Для скрипки та фортепіано. Випуск 3. – М., 1984.

Альт

1. А. Бруні Школа гри на альті
2. Б. Компаньолі Каприси
3. І. С. Бах Сонати та партити
4. Г. Телемах Концерт

5. В. Моцарт Концерт
6. М. Глінка Незавершена соната
7. Д. Давід Концерт
8. К. Стамиць Концерт
9. У. Уолтом Концерт
10. С. Форсайт Концерт

Віолончель

1. Й. Бах Сюїти
2. Й. Гайдн Концерт № 1
3. А. Довржак Концерт
4. Е. Лало Концерт
5. К. Сен-Санс Концерт
6. Р. Шуман Концерт
7. Д. Кабалевський Концерт

Бас-гітара, контрабас

1. Й. Бах Концерт
2. Л. Бетховен Сонати
3. Й. Гайдн Концерт
4. А. Бабій Позолочене століття
5. Д. Брубек З'єднаний блюз
6. Д. Гілеспі Ніч у Тунісі
7. В. Двоскін Імпровізація на тему «Стрічка Мебіуса»
8. В. Двоскін Імпровізація на тему «Донна Лі»
9. М. Джексон Бег свінгує
10. М. Девіс Нардіс

Флейта

1. А. Аляб'єв Інтродукція
2. Й. Бах Сонати № 2, 3, 4
3. Г. Гендель Концерт ре-мажор
4. Р. Глієр Мелодія
5. К. Данькевич Пісня та танок
6. В. Калінніков Пісня
7. Б. Лятошинський Мелодія
8. М. Лисенко Фантазія на теми українських народних пісень
9. В. Моцарт Анданте
10. Л. Ревуцький Інтермецо

Кларнет

1. К. Вебер Концерт № 1, 2
2. Є. Габлер Концерт № 1, 2
3. М. Іванов-Радкевич Соната
4. Н. Луппов Концерт
5. І. С. Бах Граве
6. К. Дебюссі Рапсодія № 1, 2.
7. Ф. Гідаш Фантазія
8. М. Гомоляка Концерт
9. К. Сен-Санс Соната
10. Ф. Пуленк Соната

Труба

- 1.Л. Коган Концерт
- 2.М. Раков Соната
- 3.Ю. Бірюков Романс
- 4.М. Глінка Попутна пісня
- 5.Е. Гріг Пісня Сольвейг
- 6.К. Дюбіссі Вальс
- 7.Л. Коган Романс
- 8.В. Косенко Скерцо
- 9.М. Лисенко Поема
- 10.Р. Свірський Скерцо

Саксофон

- А. Глазунов Концерт
- О. Флярковський Концерт
- М. Кожлаєв Концерт
- П. Дюбуа Концертна п'єса
- М. Раухвергер Концерт
- З. Сіара Соната в стилі джаз
- О. Кремлевський Концертино
- Е. Боцца Інтермецо та танець
- Ч. Паркер Не залишай «Нью Йорк»
- Д. Мійо Скарамуш

Тромбон

- 1.Б. Лятошинський Мелодія
- 2.С. Васильєв Поема
- 3.М. Раков Арія
- 4.І.С. Бах Аріозо, Арія
- 5.Б. Кожевников Аріозо
- 6.В. Косенко Скерцо
- 7.М. Лисенко Елегія, Романс
- 8.М. Давід Концертіно
- 9.Е. Рейхе Концерт № 1, 2
10. А. Нестєров Концерт

Ударні інструменти

- М. Будашкин Концерт для домри
- І. Ковач Концертино
- П. Чайковський Неаполітанський танок
- М. Глінка Сюїта з опери «Руслан та Людмила»
- С. Прокоф'єв Скерцо
- Ж. Рамо Гавот
- Дж. Россіні Неаполітанська тарантела
- А. Рубінштейн Вальс-каприс
- А. Хачатурян Танок дівчат з балету «Гаяне»
- Ф. Шопен Вальс № 1, 7, 18

Для диригування

- В. Моцарт Маленька нічна серенада

Е. Гріг «Пер Гюнт» (окремі номери)
 Ж. Бізе Увертюра до опери «Кармен», антракти до 2,3,4 дій; Інтермецо до музики «Арлезіанка»
 Й. Брамс Угорські танці (№№ 5,6)
 А. Дворжак Слов'янські танці (№№ 2, 3, 8)
 Ш. Гуно Інтродукція до опери «Фауст», танці
 М. Глінка Танці з опер «Руслан і Людмила», «Життя за царя»
 М. Мусоргський «Світанок на Москва-річці»
 А. Лядов Полонез
 П. Чайковський Пори року (№№ 2, 3, 4, 6, 9, 10, 12); Вступ до опери «Євген Онєгін»; Сюїта з балету «Лускунчик»; Урочистий марш; Ноктюрн; Романс (f-moll)
 О. Глазунов Pizzicato і Романеска з балету «Раймонда»
 С. Рахманінов Інтродукція до опери «Алеко»
 А. Хачатурян Варіації Еґіни та Адажіо з балету «Спартак»
 Д. Верді Інтродукція до опери «Травіата»
 Я. Сібеліус «Сумний вальс»
 Ф. Шопен Вальс № 7 (cis-moll)
 П. Чайковський Вальси з балетів «Спляча красуня», «Лускунчик», «Лебедине озеро»
 І. Дунаєвський Вальс з к/ф «Цирк»

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, музична форма);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на інструментах естрадного оркестру, лаконічної характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих бенд-лідерів та оркестрів естрадно-джазового спрямування;
- знання оркестрових інструментів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл гри на інструментах естрадного оркестру, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи) та специфічної естрадно-джазової;
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти

знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв’язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертянням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертянням, розв’язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання поліфонічного твору (прелюдії, токати, фантазії з фугами не менше трьох голосів)	1-10
2.	Виконання твору складної форми (частини класичних або сучасних сонат, концертів тощо)	1-10
3.	Виконання концертного твору крупної форми естрадно-джазового напрямку	1-10
4.	Знання основ джазової імпровізації	1-10
5.	Виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору	1-10
6.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-10
7.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу	1-10
8.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-5
9.	Знання концертного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-5
10.	Знання імен видатних діячів, виконавців на інструментах естрадного оркестру, характеристики їх творчої індивідуальності	1-5
11.	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (орієнтація в партитурі музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-5
12.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-5
13.	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-5
Максимальна кількість балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТІВ,

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Незадовільний 123 балів і менше	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє диригентськими навичками та

	знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Володіє диригентськими навичками на низькому рівні. Майже відсутні музичні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував дуже слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про обмеженість загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички читання нотного тексту з листа, продемонстрував невпевнені знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив достатні навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, або програма з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.

4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

- Алексеев Б., Мясоедов А. Элементарная теория музыки. – М., 1986.
1. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. – М., 1977.
  2. Замолоко Н. Фортепиано в джазе. – М., 1988.
  3. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
  4. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. – М., 1980.
  5. История украинской музыки : учеб. пособ. / Сост. и ред. А. Шреер-Ткаченко. – М.: Музыка, 1981. 7. Історія української музики. – В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004.
  6. Канерштейн М. Вопросы дирижирования. – Л., 1973.
  7. Козлов А. Рок-музыка: История и развитие. Ч. 1, 2. – М., 1989, 1990.
  8. Колесса М. Основы техники диригування. – К., 1981.
  9. Коротков С. История современной музыки. – К., 1996.
  10. Кумиры западной поп- и рок-музыки. – М., 1994.
  11. Кунин З. Скрипач в джазе. – М., 1988.
  12. Манилов В. Техника джазового аккомпанемента на шестиструнной гитаре. – К., 1984.
  13. Молотков В. Джазовая импровизация на шестиструнной гитаре. – К., 1983.
  14. Овчинников Е. Рок-музыка. История, Стили. – М., 1985.
  15. Павлюченко С. Элементарная теория музыки. – К., 1980.
  16. Сарджент У. Джаз. – М., 1987.
  17. Симоненко В. Лексика джаза. – К., 1981.
  18. Смаглій Г., Маювик Л. Основы теории музыки: підручник для музичних училищ. – Х., 1988.

19. Способин И. Элементарная теория музыки. – М., 1979.
20. Степурко О. Трубач в джазе. – М., 1989.
21. Сухих А. Тромбон в джазе. – М., 1989.
22. Троицкий А. Рок в Союзе. – М., 1991.
23. Феофанов О. Рок-музыка вчера и сегодня. – М., 1978.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова

Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «ЕСТРАДНИЙ СПІВ»

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та спроможні під час навчання за спеціальністю досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої освітньої діяльності в ХДАК на факультеті музичного мистецтва.

На дану спеціалізацію приймаються особи, які не мають хвороби голосового апарату (довідка від фоніатра). Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Вони відбуватимуться у формі іспиту з фаху та співбесіди з теорії та історії музичного мистецтва.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- специфіки виконання сучасної естрадної пісні;
- головних характеристик провідних жанрів сучасної естрадної пісні;
- особливостей виконавської практики видатних естрадних співаків;
- загальних положень про специфіку естрадного співу, різновиди вокальних манер естрадного виконавства.

Уміння:

- орієнтуватися в жанрових особливостях концертного репертуару;
- аналізувати художні засоби відтворення тексту естрадної пісні;
- демонструвати під час виконання основи співацького дихання, рівень володіння навичками праці над розвитком професійного дихання.

Наявність навичок:

- основ професійного дихання співака; акторської майстерності, сценічної культури;
- використання власних природних здібностей;
- виявлення особливостей певного стилю естрадної пісні;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Фахове вступне випробування складається з «**Виконавської майстерності**» та «**Основ теорії та історії музичного мистецтва**».

«**Виконавська майстерність**» передбачає:

- спів двох контрастних за характером естрадних пісень: українського та зарубіжного авторів (можливо виконання власного вокального твору) у супроводі фортепіано або власної фонограми-мінусовки;
- виконанні пісні у народному стилі (а саррелла або в супроводі фортепіано);
- спів романсу, арії в супроводі фортепіано або фрагменту з мюзиклу (нотний матеріал забезпечується абітурієнтом);
- сольфеджування з листа.

Під час прослуховування відбувається перевірка голосових даних, виконавських навичок та сценічної майстерності (сценічний рух та акторська

майстерність).

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

1. Муз. Б.Фоміна, сл. А.Германа „Только раз”.
2. Дмитро Покрас „Две розы”.
3. Муз. П. Майбороди сл. А.Малишка „Пісня про рушник”.
4. Муз. П.Майбороди сл. А.Малишка „Ми підем, де трави похили”.
5. Муз. Ю.Мейтуса сл.Д.Кедріна „Сердце”.
6. Муз. Б.Буєвського сл.Б.Олійника „Сон”.
7. Муз. А.Харіто сл.О.Дорізо „Хризантемы”.
8. Муз. А.Петрова сл. Б.Ахмадуліної „А напоследок я скажу”.
9. Муз. Ю.Мелютіна сл. Є.Долматовського „Лирическая песня” з к/ф „Сердца четырех”.
- 10.Муз. Т.Хреннікова сл. А.Гладкова „Колыбельная” з муз.спектаклю „Давным—давно”.
- 11.Ліхтман З. Вибрані романси українських радянських композиторів : спробавиконавського аналізу. — К. : Муз. Україна, 1970.
- 12.Нові пісні – К. : Муз. Україна, 1989.
- 13.Ой,за гаєм, гаєм / Українські народні пісні. – К. : Муз. Україна, 1993.
- 14.Романсы и песни английских композиторов. – М.: Знание, 1961.
- 15.Резник И. Алла Пугачева и другие : восп., стихи, песни, эпиграммы, посвящения. — Los Angeles; Hollywood: Arthur, 2001.
- 16.Гладков Г. Мюзикл «Бременские музыканты» на поезію Ю. Ентіна, 1969.
- 17.Колкер О. Мюзикл «Свадьба Кречинского» за п'єсою О. Сухово-Кобиліна, 1973.
- 18.Журбін О. Зонг-опера «Орфей и Эвридика» на лібрето Ю. Дімітріна. 1974.
- 19.Гладкова Г. Мюзикл «Обыкновенное чудо» на поезію Ю. Кіма за мотивами п'єси Є. Шварца, 1978.
- 20.Рибніков О. Рок-опера «Юнона» и «Авось» на лібрето А.Вознесенського за поемою Брета Гарта «Концепсьон де Аргуэльо», 1980.
- 21.Градський О. Рок-опера «Стадион» на лібрето та вірші М. Пушкіної та О.Градського, 1985.
- 22.Журбін О. Мюзикл «Закат (Молдаванка)» по І. Бабелю, 1987.
- 23.Дж. Гершвин «Порги и Бесс» США, 1935; -Л. Бернстайн «Вестсайдскаяистория», США, 1957.
- 24.Роджерс Р., Хаммерштайн О. «Звуки музыки», США, 1959.
- 25.Барт Л.«Олівер!» Великобритания, 1960.
- 26.Шерман Р. «Мері Поппінс», сценарій Білл Уолш, Дон Да Граді, режисер: Роберт Стивенсон, США, 1964.
- 27.Херман Дж. «Хелло, Долли!» США, 1964.
- 28.Бок Дж. «Скрипач на крыше» на лібрето Джозефа Стайна, пісенні тексти — Шелдон Харник США, 1964.
- 29.Кандер Дж. и Фред Эб «Кабаре» США, 1966.
- 30.Мак-Дермот Г. «Волосся» США на лібрето і пісенні тексти: Жером Раньи,Джеймс Рэйдо, 1968.
- 31.Таунсенд П. «Томми» Великобритания, 1969.
- 32.Страуз Ч. «Аплодисменти» 1970.

33. Шварц С. «Чари Господні» США, 1971.

34. Е. Ллойд Уеббер «Ісус Христос – Суперзірка» на лібрето Тіма Райса, Великобританія, 1971.

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей жанру та стилю естрадних пісень і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму, виконавські особливості);
- знання вокального репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами;
- знання загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівувати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Спів двох контрастних за характером естрадних пісень: українського та зарубіжного авторів (можливо виконання власного вокального твору) у супроводі фортепіано або власної фонограми-мінусовки	1-10
2.	Виконання пісні у народному стилі (а саррелла або в супроводі фортепіано).	1-10
3.	Спів романсу, арії в супроводі фортепіано або фрагменту з мюзиклу (нотний матеріал забезпечується абітурієнтом)	1-10
4.	Сольфеджування з листа	1-10
5.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-10
6.	Знання особливостей жанру та стилю естрадних пісень і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти	1-10
7.	Вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму, виконавські особливості)	1-10
8.	Знання вокального репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами	1-10
9.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-10

10	Знання музичної літератури і творчості композиторів, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-10
Максимальна кількість балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Незадовільний 123 балів і менше	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Не володіє вокально-виконавськими навичками, знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні вокальні дані й музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Майже не володіє вокально-виконавськими навичками, знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні вокальні дані й музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє вокально-виконавськими навичками на низькому рівні. Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Майже відсутні вокальні дані й музичні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував початковий рівень вокального виконання. Абітурієнт продемонстрував дуже слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня. Вокальні дані та музичні здібності присутні на дуже низькому рівні.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував дуже низький рівень вокального виконання. Абітурієнт не виявив навичок виконання естрадного вокального твору, продемонстрував слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Вокальні дані та музичні здібності присутні на низькому рівні.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував низький рівень вокального виконання. Абітурієнт виявив слабкі навички виконання естрадного вокального твору, продемонстрував невпевнені знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Вокальні дані та музичні здібності присутні на не достатньому рівні.
3. Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма з вокалу не в повній мірі відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички виконання естрадної пісні. Має достатньо розвинутий вокально-мовленнєвий апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання, але вокальні, сценічні дані та музичні здібності розвинені неповно, виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва» на достатньому рівні.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма з вокалу не в повній мірі відповідає

	приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички виконання естрадної пісні. Має добре розвинутий вокально-мовленнєвий апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання, виявляє добрі вокальні та сценічні дані, музичні здібності, знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програма з вокалу відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички виконання естрадної пісні. Має добре розвинутий вокально-мовленнєвий апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання. Володіє достатніми навичками аналізу матеріалу, добрими вокальними даними та музичними здібностями, може самостійно виправити допущені помилки, виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма з вокалу повністю відповідає вимогам. Абітурієнт вільно володіє навичками виконання естрадної пісні, має високорозвинений вокально-мовленнєвий апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання. Проте, водночас, присутні деякі огріхи в нотному тексті, недостатньо чітко подана форма виконаних творів, манера виконання недостатньо характерна для естрадно-джазового стилю. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу. Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма з вокалу повністю відповідає вимогам. Абітурієнт вільно володіє навичками виконання естрадної пісні, має високорозвинений вокально-мовленнєвий апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання. Проте, водночас, присутні незначні огріхи в нотному тексті, відчутті форми, в манері виконання, недостатньо відображається естрадно-джазова стилістика виконаних творів. На високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу. Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання етапу творчого конкурсу. Програма з повністю відповідають вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання. Продемонстрував всебічні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Б., Мясоедов А. Элементарная теория музыки. – М., 1989.
2. Архімович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. Нариси з історії української музики, в 2-х томах : навч. посіб. – К., 1964.
3. Баташев А. Советский джаз. — М., 1972.
4. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. — М., 1975.
5. Вахромеев В. Элементарная теория музыки та сольфеджио : учеб. пособ. – М., 1983.
6. Вахромеева Т. Справочник по музыкальной грамоте и сольфеджио. — М.,

- 2001.
7. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
  8. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. – М., 1980.
  9. Історія української музики. – В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін. –К. : Наук. думка, 1989-2004.
  10. Коллиер. Становление джаза. — М., 1984.
  11. Кумиры западной поп- и рок-музыки. — М., 1994.
  12. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. — Х., 1998.
  13. Советский джаз: Проблемы. События. Мастера. — М., 1987.
  14. Способин И. Элементарная теория музыки. — М., 1979.
  15. Троицкий А. Рок в Союзе. — М., 1981.
  16. Федоров Е. Рок в нескольких лицах. — М., 1989.
  17. Феофанов О. Рок-музыка вчера и сегодня. — М., 1978.
  18. Хижняк И. Парадоксы рок-музыки. — К., 1989.
  19. Василишин О. Творча спадщина Володимира Івасюка. — Львів : Укр. акад. Друк., 2007.
  20. Ільченко П. Виховання артиста оперети як педагогічна проблема.—Рідна школа. — 2002. — №10. — С. 36-37.
  21. История популярной музыки. Книга четвертая. / Современная джазовая классика. – М. : «Синкопа», 2001.
  22. Ковнер Ю. Тренировочные упражнения в развитии певческого голоса // Вопросы вокальной педагогики : сб. ст. – М. : Музыка, 1976. – Вып. 5. –С. 39-60.
  23. Ліхтман З. Вибрані романси українських радянських композиторів : спроба виконавського аналізу. — К. : Муз. Україна, 1970.
  24. Любимые песни. Вып. № 6. – М. : Музыка, 1990.
  25. Манько С. Специфіка артистичної діяльності в процесі репрезентації на вітчизняній сцені мюзиклу та рок-опери. — Аркадія. — 2012. — № 3. —С. 55-59.
  26. Манько С. Б. Сучасний музичний театр та підготовка виконавських кадрів // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. — Х.: ХДАДМ, 2012. — № 9. — С.161-164.
  27. Мархасев Л. Серенада на все времена : кн. о русском романсе и лирической песне. — Л. : Сов. Композитор, 1988.
  28. Межибовская Р. Играем мюзикл. — М.: Сов. Россия, 1988.
  29. Мигай С. И. Дыхание в пении // Вопросы вокальной педагогики : сб. ст. – М. : Музыка, 1969. — Вып. 4. — С.163-179.
  30. Мой костер : Старинные романсы — М. : Советский композитор, 1992.
  31. Морозов В. Тайны вокальной речи. — Л. : Наука, 1967